

KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUẢNG BÌNH NĂM 2020 KẾT QUẢ VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN

ThS. NGUYỄN CHÍ THẮNG

Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

Năm 2020, là năm cuối cùng thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII, Nghị quyết Đảng bộ tỉnh lần thứ XVI, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Bình 5 năm giai đoạn 2015-2020. Tuy nhiên, đại dịch Covid-19 đã tác động, ảnh hưởng lớn đến nhiều mặt của đời sống xã hội; sản xuất kinh doanh bị đình trệ; nhiều hoạt động kinh tế, văn hóa, xã hội bị ảnh hưởng nghiêm trọng; nhiều lao động thiếu, mất việc làm, giảm sâu thu nhập. Trong khi đó, biến đổi khí hậu, thời tiết cực đoan, thiên tai, nhất là lũ lụt gây thiệt hại nặng nề, tác động tiêu cực đến sản xuất và đời sống của tỉnh nhà. Trong tình hình đó, ngành khoa học và công nghệ Quảng Bình đã bám sát thực tiễn, phát huy truyền thống đoàn kết và đã đạt được những kết quả quan trọng, toàn diện, góp phần đáng kể vào sự phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh trên địa bàn tỉnh.

Kết quả khoa học và công nghệ năm 2020

Hoạt động nghiên cứu, ứng dụng KH&CN thông qua việc triển khai thực hiện các đề tài,

dự án, mô hình ứng dụng và nhiệm vụ sự nghiệp KH&CN đã tập trung vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội và văn hóa trọng điểm của tỉnh cũng như ứng dụng tiến bộ KH&CN phục vụ vào sản xuất đời sống xã hội và quá trình phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn; hạn chế tình trạng nghiên cứu dàn trải, không hiệu quả. Kết quả nhiều đề tài, dự án, mô hình ứng dụng vào điều kiện thực tiễn của tỉnh ngày càng cao; cung cấp các luận cứ khoa học phục vụ hoạch định các chủ trương, chính sách, quy hoạch, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh; đào tạo và nâng cao trình độ nhân lực, chăm sóc sức khỏe nhân dân, bảo vệ môi trường, giữ gìn bản sắc và phát huy truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; đẩy mạnh hoạt động du lịch, dịch vụ và các ngành nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh; đóng góp tích cực vào sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh, tạo ra được nhiều sản phẩm, hàng hóa có năng suất, chất lượng cao, đặc biệt là trong lĩnh vực nông nghiệp, góp phần thúc đẩy sự nghiệp phát triển kinh tế - xã

Giữ vững ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát; quốc thái dân an, sánh vai cường quốc

Bảo đảm an sinh xã hội, triệt tiêu tham nhũng; dân giàu nước mạnh, hội nhập toàn cầu.

NGUYỄN VĂN THANH

hội và công nghiệp hóa, hiện đại hóa trên địa bàn tỉnh. Tiêu biểu như các đề tài “Nghiên cứu tỷ lệ nhiễm Human Papilloma virus và đặc điểm tế bào học cổ tử cung của phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ trên địa bàn tỉnh Quảng Bình”, “Nghiên cứu thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong tình hình mới”, “Nghiên cứu đề xuất các giải pháp số hóa danh lam thắng cảnh và di tích lịch sử Quảng Bình trên nền tảng công nghệ Web và kỹ thuật 3D-Panoramic”; Các nhiệm vụ sự nghiệp KH&CN liên kết “Trồng thử nghiệm cây măng tây xanh trên vùng gò đồi huyện Quảng Ninh”, “Xây dựng mô hình trồng sen trên vùng đất chuyển đổi, vùng đất trũng tại thành phố Đồng Hới”, “Xây dựng mô hình trồng lúa nước 2 (*Oryza sativa L.*) trên vùng đất nhiễm mặn tại thị xã Ba Đồn”, “Thử nghiệm quy trình ương nuôi giống cỡ lớn cá chêm (*Lates calarifer*) phục vụ nhu cầu nuôi cá mặn lợ tại Quảng Bình”...

Cùng với việc triển khai các đề tài nghiên cứu khoa học cấp tỉnh, năm 2020, có 8 dự án thuộc Chương trình nông thôn và miền núi được phê duyệt và triển khai thực hiện trên địa bàn tỉnh do Bộ KH&CN quản lý, trong đó có 6 dự án đang triển khai thực hiện và 2 dự án đã được phê duyệt và bắt đầu triển khai vào năm 2021. Kết quả thực hiện các dự án đã góp phần phát triển kinh tế - xã hội, ổn định an ninh, quốc phòng, nâng cao đời sống của Nhân dân vùng nông thôn, miền núi của tỉnh.

Công tác phát triển thị trường KH&CN luôn chú trọng. Năm 2020, Sở KH&CN đã chuyển giao quyền sử dụng 22 kết quả nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ sử dụng ngân sách

Mô hình thử nghiệm quy trình ương nuôi giống cỡ lớn cá chêm (*Lates calarifer*) phục vụ nhu cầu nuôi cá mặn lợ tại Quảng Bình

Ảnh: TL

nhà nước cho 32 tổ chức trên địa bàn tỉnh, các kết quả này đều có tính ứng dụng cao, góp phần giải quyết được các vấn đề thuộc nhiều lĩnh vực như y tế, văn hóa, giáo dục, nông nghiệp, du lịch... trong thực tiễn đời sống.

Công tác thông tin, thống kê KH&CN đã từng bước hiện đại hóa, chất lượng thông tin phong phú và phản ánh kịp thời các hoạt động KH&CN trên địa bàn tỉnh Quảng Bình. Công tác phổ biến, chuyên giao, ứng dụng tiến bộ KH&CN đã được chú trọng đúng mức, nhiều mô hình ứng dụng tiến bộ KH&CN đã được áp dụng vào thực tiễn sản xuất và mang lại hiệu quả thiết thực.

Công tác thanh tra, kiểm tra về sở hữu trí tuệ, an toàn bức xạ hạt nhân và đo lường, chất lượng sản phẩm hàng hóa được tăng cường. Năm 2020, thanh tra Sở KH&CN đã phối hợp với Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tiến hành cuộc kiểm tra về đo lường, chất lượng và nhãn hàng hóa dịp Tết Nguyên đán Canh Tý năm 2020 tại 21 cơ sở, trong đó 13 cơ sở kinh doanh xăng dầu, 4 cơ sở kinh doanh vàng trang sức mỹ nghệ và 4 cơ sở phân phối hàng hóa nhu yếu phẩm; tổ chức kiểm tra xác minh kết quả định liều kế cá nhân cao bất

thường tại Công ty TNHH Tập đoàn Sơn Hải.

Công tác quản lý công nghệ, sở hữu trí tuệ, an toàn bức xạ hạt nhân được triển khai toàn diện. Trong đó, Sở KH&CN đã thẩm định cơ sở khoa học của chương trình phát triển kinh tế - xã hội, thẩm định công nghệ của các dự án đầu tư như dự án đầu tư Trang trại điện gió BT1 và BT2 của Công ty cổ phần điện gió BT; công trình hệ thống thoát nước và vệ sinh môi trường đô thị Ba Đồn, tỉnh Quảng Bình. Đặc biệt, năm 2020, Sở KH&CN đã tổ chức cuộc thi “Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo”; kết quả đã lựa chọn được 8 ý tưởng/dự án tham dự vòng chung kết và có 6 dự án/ý tưởng đã được đánh giá cao và được trao giải, trong đó có 2 giải nhì, 3 giải ba và 1 giải khuyến khích.

Công tác tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng đã đi vào chiều sâu và góp phần vào việc nâng cao chất lượng sản phẩm của địa phương và bảo vệ quyền lợi chính đáng của người tiêu dùng. Năm 2020, đã tổ chức 2 lớp tập huấn nghiệp vụ về xây dựng, áp dụng hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2015 và đánh giá nội bộ hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2015 cho 240 lượt cán bộ, công chức, viên chức, người lao động của các cơ quan hành chính cấp tỉnh.

Nét nổi bật hoạt động KH&CN trong năm qua là đã triển khai xây dựng và áp dụng hệ thống ISO điện tử theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2015 vào hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước từ cấp tỉnh đến cấp xã (thay thế tiêu chuẩn TCVN 9001:2008 hết hiệu lực) nhằm giảm chi phí, thời gian và nâng cao hiệu quả áp dụng ISO. Việc ứng dụng công nghệ thông tin tích hợp hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn quốc gia TCVN ISO 9001:2015 (gọi tắt là hệ thống ISO điện tử) có khả năng kết nối liên thông với hệ thống một cửa điện tử để áp dụng cho tất cả các cơ quan hành chính nhà nước tỉnh Quảng Bình; đồng

thời, đào tạo tập huấn kiến thức về xây dựng, áp dụng hệ thống ISO điện tử cho tất cả các cơ quan hành chính tham gia hệ thống ISO điện tử để đảm bảo sử dụng, vận hành tốt hệ thống. Trong đó, Sở KH&CN đã tổ chức 20 lớp, với hơn 1.000 cán bộ, công chức tham gia thuộc các cơ quan hành chính cấp tỉnh, các phòng ban cấp huyện và tất cả các xã trên toàn tỉnh Quảng Bình.

Mặc dù đã đạt được những kết quả nhất định, nhưng nhìn chung hoạt động KH&CN vẫn còn một số mặt hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu là nền tảng và động lực phát triển kinh tế - xã hội, như: Tiềm lực KH&CN chưa đáp ứng yêu cầu, năng lực KH&CN còn hạn chế; đầu tư của xã hội cho KH&CN còn rất thấp, đặc biệt là đầu tư từ khu vực doanh nghiệp; chất lượng một số đề tài nghiên cứu khoa học và khả năng ứng dụng vào thực tiễn chưa cao; cơ chế tài chính và cơ chế quản lý các tổ chức KH&CN chưa phù hợp với đặc thù của lao động sáng tạo; việc nghiên cứu đề xuất đặt hàng chưa sâu sát thị trường, đặc biệt là việc nghiên cứu những vấn đề có tính đột phá để khai thác tiềm năng, thế mạnh phục vụ phát triển kinh tế - xã hội tỉnh nhà; chưa tạo được mối liên kết 4 nhà: Nhà khoa học - Nhà nước - Nhà doanh nghiệp - Nhà nông, nên sản phẩm hoạt động nghiên cứu KH&CN chưa thực sự đi sâu vào thực tiễn đời sống sản xuất; các cơ chế chính sách khuyến khích đưa tiến bộ KH&CN vào sản xuất và đời sống chưa đáp ứng được yêu cầu.

Định hướng phát triển trong thời gian tới

Thứ nhất, tích cực, chủ động tham mưu UBND tỉnh cụ thể hóa các chủ trương, chính sách và pháp luật về KH&CN vào thực tế địa phương, thúc đẩy phát triển KH&CN phục vụ các chương trình mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Thứ hai, đẩy mạnh nghiên cứu ứng dụng, nghiên cứu phục vụ công ích và nghiên cứu điều tra cơ bản các tiềm năng, thế mạnh của

tình. Nghiên cứu, đề xuất các giải pháp để tận dụng tối đa cơ hội của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, đặc biệt là với các lĩnh vực có nhiều tiềm năng và lợi thế để phát triển như: Nông nghiệp công nghệ cao, nông nghiệp hữu cơ, lâm nghiệp và du lịch. Cụ thể năm 2021, tiếp tục thực hiện các nhiệm vụ KH&CN năm 2020 chuyển sang. Triển khai thực hiện các nhiệm vụ KH&CN mới năm 2021. Chú trọng các dự án thuộc Chương trình nông thôn và miền núi.

Thứ ba, thực hiện vai trò hướng dẫn, quản lý hoạt động chuyển giao công nghệ trên địa bàn, thẩm định công nghệ các dự án đầu tư được phân công, góp phần phát triển khoa học và công nghệ các doanh nghiệp trong tiến trình hội nhập; hướng dẫn các tổ chức, cá nhân thủ tục đăng ký bảo hộ nhãn hiệu hàng hóa dịch vụ, sáng chế tại Cục Sở hữu trí tuệ; hướng dẫn hồ sơ, thẩm định cấp phép và gia hạn giấy phép hoạt động bức xạ cho các cơ sở có hoạt động bức xạ trong y tế; xây dựng hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; phối hợp với Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh, Liên đoàn Lao động, Tỉnh Đoàn tổ chức Hội thi Sáng tạo Kỹ thuật tỉnh Quảng Bình lần thứ IX (2020-2021).

Thứ tư, triển khai thực hiện thanh tra, kiểm tra theo kế hoạch được phê duyệt; giải quyết các đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân liên quan đến KH&CN; thực hiện nhiệm vụ pháp chế theo quy định.

Thứ năm, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ quản lý nhà nước về tiêu chuẩn đo lường chất lượng tại địa phương; hướng dẫn các cơ quan hành chính xây dựng và áp dụng hệ thống quản lý chất lượng ISO 9001:2015, đặc biệt cấp xã; phát huy tốt năng lực kiểm định, hiệu chuẩn phương tiện đo lường, triển khai kiểm định tại các huyện, trung tâm thương mại, vùng sâu vùng xa.

Thứ sáu, thực hiện tốt công tác ứng dụng và

thống kê KH&CN, cụ thể: Chú trọng nghiên cứu và ứng dụng các kết quả nghiên cứu về giống cây trồng, vật nuôi mới phục vụ yêu cầu nâng cao giá trị sản phẩm hàng hóa, chuyển đổi cơ cấu cây trồng, cơ cấu ngành kinh tế; xây dựng mô hình trình diễn ứng dụng tiến bộ kỹ thuật nhằm phát triển kinh tế - xã hội vùng nông thôn, miền núi và vùng ven biển phục vụ xoá đói giảm nghèo; tổ chức sản xuất và mở rộng thị trường tiêu thụ các chế phẩm sinh học phục vụ trong sản xuất nông nghiệp và xử lý môi trường; biên tập và phát hành đúng tiến độ 6 số Bản tin Thông tin KH&CN; phối hợp với Đài Phát thanh - Truyền hình thực hiện chuyên mục KH&CN với 12 chuyên mục/năm trên sóng phát thanh và truyền hình; phối hợp với Báo Quảng Bình thực hiện 12 trang chuyên mục/năm; thực hiện đăng ký và lưu giữ kết quả nhiệm vụ KH&CN; chế độ báo cáo thống kê ngành KH&CN và công tác lưu trữ tư liệu KH&CN.

Thứ bảy, tăng cường tiềm lực và nâng cao năng lực KH&CN trên địa bàn tỉnh. Chú trọng xây dựng và đào tạo đội ngũ cán bộ KH&CN; đầu tư chiều sâu cho các tổ chức sự nghiệp KH&CN nhằm tạo tiền đề cho việc thực hiện cơ chế tự chủ theo tinh thần Nghị quyết số 19/NQ-TW Hội nghị Trung ương lần thứ 6 khóa XII.

Có thể nói, trong điều kiện trình độ phát triển kinh tế - xã hội, mặt bằng văn hóa - xã hội tỉnh Quảng Bình đang còn ở mức khiêm tốn, nhưng những nỗ lực phấn đấu của đội ngũ cán bộ trong lĩnh vực KH&CN trong năm 2020 là rất đáng ghi nhận. Hy vọng rằng, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, sự tham gia tích cực của các cấp, các ngành, các địa phương, các tổ chức chính trị xã hội, của các doanh nghiệp... hoạt động KH&CN Quảng Bình trong thời gian tới sẽ góp phần đáng kể vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội tỉnh nhà ■